Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 09-07-24
Kenmerk: ADV/24 - 18233
Zaaknr: Z49771
Datum voorstel: 24-6-2024
Portefeuillehouder: Wethouder ing. L. Mulder

Onderwerp: Zomernota 2024

Voorstel
De Zomernota 2024 ter kennisgeving aan te nemen.

Inleiding
Bijgaand bieden wij u (digitaal) de Zomernota 2024 aan. Het uitbrengen van een Zomernota is formeel geregeld in de Financiële Verordening. Deze Zomernota vormt de basis voor de opstelling van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.

Evenals voorgaande jaren zijn er bij het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 veel onzekerheden met betrekking tot de rijksbijdrage en zal dit ook dit jaar weer een grote uitdaging zijn. Deze onzekerheden zijn van invloed op onze financiële positie en kunnen de uitvoering van onze beleidsvoornemens beïnvloeden. De rijksbijdrage vanuit het gemeentefonds vormt een substantieel deel van onze inkomsten. De hoogte van deze bijdrage is echter onderhevig aan politieke besluitvorming op landelijk niveau en goede structurele financiële afspraken die recht doen aan de grote rol die de gemeenten spelen in de publieke dienstverlening en het oplossen van die maatschappelijke opgaven. De grote opgaven, waarvan de uitvoering bij gemeenten ligt betreffen onder andere de klimaatopgave en de energietransitie, de onderwijshuisvesting, de woningnood en de opvang van ontheemden.

Daar waar het VNG-begrotingsadvies voor de begroting 2024-2027 duidelijk was: “begroot realistisch en presenteer de tekorten om de problematiek weer te geven” zien we de teneur richting de begroting 2025-2028 omslaan. Met name de toezichthouder van de provincie Overijssel vindt het een punt van zorg als we de ombuigingen niet concretiseren. Daarnaast zien we het proces van onderhandelingen tussen VNG en gemeenten dat gaande is en het probleem dat het nieuwe kabinet tussen de 7 en 17 miljard zal moeten bezuinigingen om te voldoen aan de Europese kaders. De verwachting is dat het gemeentefonds niet structureel verbeterd wordt, de kans achten wij groter dat er nog extra gekort zal worden op de algemene uitkering.

Op grond van de strategiebepaling van uw raad op 11 juni jl. wordt in de Zomernota 2024 een tekort in 2028 gepresenteerd, inclusief nieuwe beleidsvoornemens en ambities.

Medebewindstaken
In de raad van 11 juni jl. is uw raad de toezegging (nr. 395) gedaan om een lijst met medebewindstaken te doen toekomen. Dit blijkt lastiger dan gedacht, aangezien hier geen standaardlijst van voorhanden is. De VNG verwijst in het Begrotingsadvies 2025-2028 deel 2 van 11 juni jl. naar de bijlage in het rapport 'Beleidsvrijheid geduid' van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB), waarin de medebewindstaken zijn benoemd. In dit rapport wordt per taakveld de beleidsvrijheid weergegeven. Naar onze mening geeft het BMC-rapport 'Mooi wark' meer handvatten als het gaat om medebewindstaken/wettelijke taken. In deel B ('Formats') van dit rapport is per taakveld aangegeven wat de wettelijke taken zijn, wat we meer doen dan wettelijk verplicht is en wat de mate van beleidsvrijheid is.

Argumenten
1.1 hiermee geeft het college uitvoering aan de financiële verordening en de p & c – cyclus.
Ter uitvoering van de Financiële Verordening en de uitwerking hiervan in de p & c –cyclus 2024 is de Zomernota 2024 samengesteld.

2.1 hierdoor wordt de raad in de gelegenheid gesteld om de kaderstellende rol te vervullen.
Aan de hand van deze Zomernota stelt de raad de kaders voor de begroting 2025 vast, hierdoor wordt invulling gegeven en recht gedaan aan het dualistisch stelsel: de raad stelt kaders.

Kanttekeningen
-

Keuze en effect
Er is gekozen voor een presentatie van het tekort in het laatste begrotingsjaar 2028. Hierover heeft de toezichthouder van de provincie Overijssel onderstaande gecommuniceerd:
"Geeft de gemeente bij de vaststelling van de begroting 2025 nog steeds het signaal af dat ze nog niet willen nadenken over maatregelen, dan vinden wij dit een punt van zorg. Hierover zal dan een aandachtspunt worden opgenomen in de toezichtbrief. Daarnaast zal de provincie in 2025 de gemeente intensiever volgen. Er zullen dan een ambtelijk en (afhankelijk van de situatie) een bestuurlijk overleg plaatsvinden. Daarbij zal de gemeente gevraagd worden wat zij gaat doen om de financiële positie na 2025 te verbeteren.
Op het moment dat de begroting 2026 niet structureel en reëel sluitend is en dit evenwicht in de meerjarenraming niet tijdig wordt hersteld (uiterlijk in 2029), dan is het college van GS genoodzaakt om de gemeente onder het verscherpte preventieve toezicht te stellen. Op dat moment staat de gemeente aan de lat om (alsnog) een herstelplan te schrijven binnen de voorgeschreven periode (zie GTK 2020). Dit zal GS beoordelen en afhankelijk daarvan de preventieve status continueren of beëindigen. Zolang de preventieve status van kracht is, wordt de gemeente beperkt in het doen van uitgaven en dient de gemeente voor (bepaalde) verplichtingen eerst toestemming te ontvangen van GS voordat zij die kunnen aangaan. Welke verplichtingen dat zijn, wordt door GS bepaald."

Beleid- en regelgeving
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Gemeentelijk Toezichtskader 2020, financiële verordening gemeente Staphorst.

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

De opbouw van de Zomernota is als volgt:

Mutatie begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
Saldo primitieve meerjarenbegroting 2024 - 2027	1.306	-1.526	-1.773	-1.773*
Mutaties circulaires (sept. 2023 en mei 2024)	173	646	1.201	1.288
Bijstelling bestaand beleid	-355	-379	-382	-567
Opbrengstverhoging	231	262	292	347
Nieuw beleid/ambities/wensen	pm	pm	pm	pm
Saldo zomernota 2024	**1.356**	**-997**	**-662**	**-705**

+ is positief, - is negatief *Bedragen * € 1.000*

Alleen de jaarschijf 2025 is positief, de jaarschijven 2026, 2027 en 2028 laten (in lijn met de begroting 2024-2027) negatieve saldo's zien. De grootste oorzaak van de tekorten komt door de (reeds in 2024 ingezette) afname van het gemeentefonds. Vanaf de jaarschijf 2026 is het accres niet meer gekoppeld aan de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af-systematiek.

De VNG constateert in begrotingsadvies (deel 2) d.d. 11 juni 2024 dat taken, middelen en ambities vanaf 2026 uit balans zijn gebracht door eerdere besluiten. *"We moeten vaststellen dat taken, middelen en ambities vanaf 2026 uit balans zijn gebracht door eerdere besluiten. Daarmee staan gemeenten voor een lastige keus: lossen we dit probleem stilletjes op, ten koste van onze inwoners, of kiezen we ervoor de noodzakelijke uitgaven voor zorg en investeringen wel in de gemeentebegroting op te nemen waardoor er tekorten ontstaan? Het eerste willen we niet, het tweede mogen we niet. Om taken en middelen vanaf 2026 weer in balans te brengen, is er nog veel werk te verzetten. In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet zijn stappen in het herstellen van deze balans nog niet zichtbaar. Zoals in het akkoord te lezen is, zal het nieuwe kabinet met ons in gesprek moeten treden voor verdere uitwerking van het akkoord. Tot die tijd blijft de financiële toekomst voor gemeenten ongewis. Er zijn verschillende manieren om met deze onzekerheid om te gaan. Elke gemeenteraad zal zelf de keus moeten maken hoe hier het beste mee om te gaan en tot welk moment pijnlijke keuzes hierin kunnen worden opgerekt. Dit advies is opgesteld met de bedoeling het gesprek daarover tussen gemeenteraad en college te ondersteunen."*

Uitvoering

Mede op basis van de bespreking en inbreng van uw raad wordt de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 vanuit de kaders van de Zomernota in de komende zomerperiode samengesteld.

Communicatie

Middels een persbericht is de lokale pers over deze Zomernota 2024 geïnformeerd.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

De Zomernota 2024 is digitaal in te zien via de begrotingsapp: https://staphorst.begrotingsapp.nl

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M.T. van de Wetering , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst; Zaaknr. Z49771

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 24-06-24

Gelet op:
De financiële verordening gemeente Staphorst, artikel 4

B E S L U I T:
De Zomernota 2024 ter kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Staphorst van 09-07-24

J. ten Kate , voorzitter

S.M.H. Voortman ,griffier